

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) มาตรา 70 ได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชน....” จะเห็นได้ว่า ตามมาตรา 70 ดังกล่าว วรรณกรรม ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่อำนวย ความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชน และ มาตรา 75 ได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องคุ้มครองให้มีการ ปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรม ให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้ง จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น ให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของ ประชาชน....” จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวส่งผลให้ กรมชุดประทานซึ่งมีอำนาจ หน้าที่สำคัญคือ เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของลุ่มน้ำให้เพียงพอ การ จัดการน้ำให้กับผู้ใช้น้ำทุกประเภทอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและยั่งยืน การเสริมสร้างให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำทุกระดับอย่างมุรณะการ และการดำเนินการป้องกัน และบรรเทาภัยทางน้ำ ต้องพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับการกิจ ที่รับผิดชอบและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับกรมชุดประทานได้เผชิญกับปัญหาด้าน การบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ปัญหาด้านบุคลากร เช่น การคัดเลือกและจัดสรรบุคลากร ไม่เหมาะสมกับบทบาทของตน ขาดความสามัคคีและเป็นอุปสรรคการประสานงาน มีระบบอุปถัมภ์ภายในองค์กร บทลงโทษไม่ชัดเจน ปัญหาด้านงบประมาณ เช่น โครงสร้างองค์กรใหญ่และปฏิบัติงานช้าชัก ลัง ผลให้เกิดความล่าช้าด้านการเงิน ความไม่โปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง และการเบิกจ่าย งบประมาณให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ และปัญหาด้านการบริหารงานทั่วไป เช่น ขาดการประเมินผลและการตรวจสอบภายในที่ชัดเจน ไม่เข้มแข็ง การประชาสัมพันธ์อ่อนแอ และ ขาดการบริหารข้อมูลที่ทันสมัย การบริหารเป็นการสั่งการจากส่วนบนทำให้เกิดปัญหาในทาง ปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง กฎหมายเป็นเครื่องมืออื่นของการปฏิบัติงาน

จากความสำคัญและความจำเป็นที่กรมชลประทานต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการดังกล่าว อีกทั้งการกิจด้านอำนวยงานนี้ที่ของกรมชลประทานมีหลายประการ ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน” เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นลำดับแรกในการพัฒนาเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุภารกิจตามวัตถุประสงค์ของกรมชลประทาน โดยใช้ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการที่เรียกว่า สา渥 (SWOT) ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weak) โอกาส (Opportunity) และข้อจำกัดหรืออุปสรรค (Threat) นอกจากนี้ ยังได้นำแนวคิด 3M ได้แก่ การบริหารงานบุคคล (Man) การบริหารงบประมาณ (Money) และการบริหารงานทั่วไป (Management) มาใช้ในแต่ละด้านด้วย ประกอบกับผู้ศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกรมชลประทาน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทานด้วย ผลการศึกษารั้งนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งในทางวิชาการและในทางปฏิบัติต่อหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน โดยใช้กรอบแนวคิดที่เรียกว่า SWOT และแนวคิด 3M

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน

2.3 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาพรวมขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทานในปัจจุบันกับในอดีต และกับหน่วยงานอื่น รวมทั้งการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2.4. เพื่อศึกษาภาพรวมแนวโน้มขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อขีดความสามารถในการบริหารจัดการที่เรียกว่า SWOT ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้านดังกล่าว พร้อมกับนำเสนอแนวคิด 3M ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป มาใช้ในแต่ละด้านด้วย ที่กล่าวมานี้ถือว่าเป็นตัวแปรอิสระ ขณะที่ขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน เป็นตัวแปรตาม โดยเขียนแสดงไว้ในภาพที่ 1.1 ดังนี้

ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อปัจจัยความสามารถในการบริหารจัดการ ที่เรียกว่า สา渥 (SWOT)

ประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่

1. จุดแข็ง (Strength) หรือปัจจัยในที่สนับสนุนหน่วยงาน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านการบริหารงานบุคคล

- 1) บุคลากรมีความชำนาญและมีทั้งฐานทางวิชาการในการประกอบวิชาชีพแต่ละด้าน
- 2) การให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากร

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

- 3) การใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัด ถูกต้อง และเกิดประโยชน์สูงสุด
- 4) การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณอย่างรัดกุม และมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป

- 5) หน่วยงานมีประสบการณ์สูงและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) หน่วยงานได้ประกาศนโยบายหรือวิสัยทัศน์และกำหนดกรอบเวลาในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

2. จุดอ่อน (Weakness) หรือปัจจัยในที่ไม่สนับสนุนหน่วยงาน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการบริหารงานบุคคล

- 1) การพัฒนาบุคลากรขาดความตื่นตัว
- 2) บุคลากรบางส่วนขาดความรู้ความสามารถเรื่องเทคโนโลยีที่ทันสมัย

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

- 3) การขาดทุนทรัพยากรที่ขาดแคลนในหน่วยงานขาดการวางแผนร่วมกัน
- 4) การบริหารงบประมาณภายในหน่วยงานขาดการวางแผนร่วมกัน

2.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป

- 5) หน่วยงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภูมิปัญญาที่ขาดแคลนทำให้เกิดความลับสนในกระบวนการปฏิบัติงาน
- 6) เครื่องมือและอุปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

3. โอกาส (Opportunity) หรือ ปัจจัยภายในที่สนับสนุนหน่วยงาน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านการบริหารงานบุคคล

- 1) การปฏิรูปราชการได้สนับสนุนให้พัฒนาบุคลากรลงไปปฏิบัติงานกับชนชั้นเพิ่มมากขึ้น
- 2) รัฐธรรมนูญ (พ.ศ. 2540) ส่งผลให้บุคลากรต้องแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับประชาชนในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

- 3) การปฏิรูประบบราชการทำให้มีงบประมาณในการวางแผนมากขึ้น
- 4) การปฏิรูประบบราชการทำให้มีงบประมาณในการปฏิบัติงานและประเมินผลแผนเพิ่มมากขึ้น

3.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป

- 5) รัฐบาลได้มีนโยบายสนับสนุนให้หน่วยงานต้องพัฒนาบุคลากรเพิ่มมากขึ้น
- 6) การปฏิรูประบบราชการทำให้มีวิธีการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์รูปแบบใหม่

4. ข้อจำกัดหรืออุปสรรค (Threat) หรือ ปัจจัยภายนอกที่ไม่สนับสนุนหน่วยงาน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

4.1 ด้านการบริหารงานบุคคล

- 1) การจำกัดอัตรากำลังคนของภาครัฐ ทำให้ความเรื้องราวดีทางด้านของบุคลากรลดลง
- 2) เครื่องมือความร่วมมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง

4.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

- 3) การจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลไม่เป็นไปตามแผนงานโครงการที่กำหนด
- 4) หน่วยงานภายนอกไม่ได้เข้ามาควบคุมตรวจสอบและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณมากเท่าที่ควร

4.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป

- 5) ขาดการสนับสนุนจากภายนอกทางเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัย
- 6) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วส่งผลให้รูปแบบของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องเปลี่ยนตาม

ปัจจัย
ความสามารถ
ในการ
บริหาร
จัดการ
ด้านการ
พัฒนา
ทรัพยากร
มนุษย์ของ
กรม
คณะกรรมการ

ตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ

ภาพที่ 1.1 ครอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

สำหรับเหตุผลที่นำกรอบแนวคิดที่เรียกว่า SWOT พร้อมกับแนวโน้ม 3M ดังกล่าวมาใช้เพื่อสามารถใช้วิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของหน่วยงาน อันจะมีส่วนช่วยให้การพิจารณาศึกษาการบริหารจัดการของหน่วยงานเป็นระบบและซัคเจนขึ้น และยังเป็นประโยชน์ที่ต่อการนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการบริหารของกรมชลประทาน อีกทั้งกรอบแนวคิดนี้ สามารถนำมาใช้ได้อย่างผสมกลมกลืน 适合 คล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ด้วย

4. ขอบเขตการวิจัย

แบ่งเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านพื้นที่ และขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับ ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ครอบคลุมการศึกษาขีดความสามารถสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทานตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน และศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเปรียบเทียบภาพรวมขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทานในปัจจุบัน กับในอดีต และกับหน่วยงานอื่น รวมทั้ง ศึกษาแนวโน้มขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน โดยใช้กรอบแนวคิด SWOT และ 3M ดังกล่าว

ทั้งนี้ แบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 บท แต่ละบทมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ ครอบคลุมความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ การวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย ขอบเขตการวิจัย ข้อจำกัดในการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นการนำเสนอแนวคิด และผลการศึกษาวิจัยที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารหลายประเภท เช่น หนังสือ บทความ งานวิจัย โดยครอบคลุมเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการที่เรียกว่า สวอท (SWOT) และแนวคิด 3M (ตัวแปรอิสระ) แนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการบริหารจัดการที่เรียกว่า SWOT และแนวคิด 3M (ตัวแปรอิสระ) แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาและแนวคิดเกี่ยวกับกรมชลประทานในเรื่องโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ก่อร่างก่อสร้างและก่อตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการใช้แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการ

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางและภาพประกอบ ตามความเหมาะสม พร้อมคำอธิบายหรือเขียนบรรยายข้อมูลเชิงพรรณนา

บทที่ 5 สรุปการวิจัย ยกย่องผล และข้อเสนอแนะ

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะหน่วยงาน ได้แก่ สำนัก/กองต่าง ๆ จำนวน 18 แห่ง ในสังกัดของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งตั้งอยู่ในส่วนกลาง คือ กรุงเทพมหานคร และนนทบุรี

4.3 ขอบเขตด้านประชากรและก่อตัวอย่าง

ในการศึกษารั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะข้าราชการกรมชลประทานที่ปฏิบัติงานในส่วนกลาง ทั้งสิ้น 18 แห่ง รวมจำนวนประชากร 1,233 ราย โดยใช้จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ เนื่องจากผู้ทำการศึกษาเห็นว่าจำนวนประชากรที่ทำการศึกษารั้งนี้ มีเพียง 1,000 กว่าราย จึงใช้จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เพราะเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อการพัฒนาการบริหารจัดการของกรมชลประทานโดยตรง ซึ่งน่าจะสะท้อนถึงระดับความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรัฐมนตรีของกรมชลประทาน ได้อย่างตรงประเด็นและชัดเจนในทางปฏิบัติที่สุด

5. ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนา จัดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน รวมหน่วยงานทั้งสิ้น 18 แห่ง โดยใช้กรอบแนวคิดปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อจัดความสามารถในการบริหารจัดการ ที่เรียกว่า SWOT ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ในเวลาเดียวกัน ได้นำแนวคิด 3M มาใช้ในแต่ละด้านด้วย แนวคิด 3M นั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนา จัดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทานให้

มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเป็นอันดับแรก ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) และการให้บริการประชาชน (Market) ที่อาจจะมีน้ำเสียก็ตามเห็นว่า เป็นปัจจัยอันดับรอง และด้วย ข้อจำกัดของระยะเวลาในการศึกษาจึงไม่นำมาศึกษาด้วย

อนึ่ง ตัวแปรอย่างตัวแปรอิสระตามความเป็นจริงจะมีมากกว่านี้ แต่ในการเลือกตัวแปรอย่างรังสีนี้ แต่ละตัวแปรอย่างได้มาจากกระบวนการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งอาจเกิดความคลาดเคลื่อนไปบ้างอย่างไรก็ตาม ได้ใช้สูตรของ ครอนบาก (Cronbach) มาทดสอบในภาพรวม โดยถ้าได้ค่าเกิน 0.07 ก็ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายตรงกัน ผู้ศึกษาจึงได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

6.1 ปัจจัยความสามารถ หมายถึง ระดับความรู้ ความสามารถหรือ ระดับประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน ทั้งนี้ ตามความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่าง

6.2 การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการในการบริหารหรือการจัดการหรือการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมชลประทาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของ กรมชลประทาน โดยครอบคลุมปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อปัจจัยความสามารถในการบริหารจัดการ ที่เรียกว่า สา渥 (SWOT) ทั้งนี้ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

6.3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการอย่างมีขั้นตอนใน การจัดกิจกรรมการพัฒนาให้กับบุคลากรในองค์กร เพื่อยกระดับความรู้ ทักษะ และทัศนคติ นำไปสู่ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานให้มีปัจจัยความสามารถสูงขึ้นสอดคล้องกับสภาพการทำงาน ขององค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยมีเป้าหมาย คือ การเพิ่มประสิทธิภาพของบุคคล ทีมงาน และองค์กร

6.4 กรมชลประทาน หมายถึง หน่วยงาน อันได้แก่ สำนัก/กองต่าง ๆ จำนวน 18 แห่ง ในสังกัดของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยตั้งอยู่ในส่วนกลาง คือ กรุงเทพมหานคร และนนทบุรี

6.5 ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อปัจจัยความสามารถในการบริหารจัดการที่เรียกว่า สา渥 (SWOT) หมายถึง เป็นวิธีการหรือเครื่องมือการวางแผนกลยุทธ์ที่วิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน กล่าวคือ

6.5.1 จุดแข็ง (Strength) หมายถึง การสนับสนุนจากภายในหน่วยงาน หรือ ปัจจัยภายในที่สนับสนุนหรืออื่อๆ อำนวยต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (1) มีบุคลากรที่มีความชำนาญและมีพื้นฐานทางวิชาการในการประกอบวิชาชีพ แต่ละด้าน (2) ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากร (3) การใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด (4) การตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างรัดกุม และมีประสิทธิภาพ (5) มีหน่วยงาน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสบการณ์สูงและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และ (6) มีหน่วยงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ได้ประกาศนโยบายหรือวิสัยทัศน์และ กำหนดกรอบเวลาในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

6.5.2 จุดอ่อน (Weakness) หมายถึง ข้อบกพร่องจากภายในหน่วยงาน หรือ ปัจจัยภายในที่ไม่สนับสนุนหรือไม่อื่อๆ อำนวยต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (1) การพัฒนาบุคลากรของกรมชลประทานขาดความต่อเนื่อง (2) บุคลากร บางส่วนของกรมชลประทานขาดความรู้ความสามารถเรื่องเทคโนโลยีทันสมัย (3) การจัดทำ หลักฐานรายงานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผน (4) การบริหารงบประมาณด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายในหน่วยงาน ของกรมชลประทานขาดการวางแผนร่วมกัน (5) หน่วยงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน ปฏิบัติงานช้าช้า อนทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน และ (6) เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีไม่เพียงพอและ ไม่ทันสมัย

6.5.3 โอกาส (Opportunity) หมายถึง การสนับสนุนจากภายนอกหน่วยงานหรือ ปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนหรืออื่อๆ อำนวยต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (1) การปฏิรูประชาราชการ ได้สนับสนุนให้กรมชลประทานพัฒนาบุคลากรให้ลง ไป ปฏิบัติงานกับชุมชน เช่น จัดเวทีชุมชน เพิ่มมากขึ้น (2) จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ในเรื่องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการจัดทำประชาพิจารณ์ ส่งผลให้บุคลากรของ กรมชลประทานจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และ ประสบการณ์กับประชาชนในท้องถิ่น เพิ่มมากขึ้น (3) การปฏิรูประบบราชการเปิด โอกาสให้กรมชลประทานมีงบประมาณในการ วางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากขึ้น (4) การปฏิรูประบบราชการเปิด โอกาสให้ กรมชลประทานมีงบประมาณในการปฏิบัติงานตามแผนและประเมินผลแผนในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์เพิ่มมากขึ้น (5) รัฐบาลได้มีนโยบายสนับสนุนให้กรมชลประทานต้องพัฒนา บุคลากรเพิ่มมากขึ้น และ (6) การปฏิรูประบบราชการเปิด โอกาสให้กรมชลประทานได้ปรับปรุง ประสิทธิภาพในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์รูปแบบใหม่ เช่น การอบรมทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น

6.5.4 ข้อจำกัดหรืออุปสรรค (Threat) หมายถึง ข้อบกพร่องจากภายนอกหน่วยงาน หรือปัจจัยภายนอกที่ไม่สนับสนุนหรือไม่อื้ออำนวยต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรม ชลประทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง (1) การจำกัดอัตรากำลังคนของภาครัฐ ทำให้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านของบุคลากรกรมชลประทานลดลง เนื่องจากมีภาระงานเพิ่มขึ้น (2) เครือข่ายความร่วมมือใน การพัฒนาและประสานงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทานยังไม่เป็นระบบ และขาดความต่อเนื่อง (3) การจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลไม่เป็นไปตามแผนงาน/โครงการที่ กำหนด (4) หน่วยงานภายนอกไม่ได้เข้ามายกเว้นตรวจสอบและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทานมากเท่าที่ควร (5) กรมชลประทานขาดการ สนับสนุนจากภายนอกทางเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ (6) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วส่งผลให้รูปแบบของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ต้องเปลี่ยนตาม เช่น การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารจัดการ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ คือ องค์ความรู้ใหม่ ประโยชน์ในทางวิชาการ และ ประโยชน์ ในทางปฏิบัติ ดังนี้

7.1 องค์ความรู้ใหม่

ผลการศึกษาถือให้เกิดองค์ความรู้ใหม่หรือความรู้ทางวิชาการใหม่ คือได้ทราบ และเข้าใจระดับขีดความสามารถในการบริหารจัดการ ปัญหา แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถ การเปรียบเทียบภาพรวมขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของกรมชลประทานในปัจจุบัน กับในอดีต และกับหน่วยงานอื่น ตลอดจนแนวโน้ม ขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมชลประทาน ทั้งนี้ โดยใช้กรอบแนวคิดปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อขีดความสามารถความสามารถในการบริหารจัดการ ที่เรียกว่า SWOT พร้อมกับนำแนวคิด 3M มาใช้ในแต่ละด้านด้วย

7.2 ประโยชน์ในทางวิชาการ

7.2.1 เพื่อให้ทราบและเข้าใจข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับขีดความสามารถ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของกรมชลประทาน

7.2.2 เพื่อจะได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบภาพรวมปัจจัยความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนารัฐพยากรณ์ของกรมชลประทานที่ได้ทำการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลสำหรับการทำการวิจัยเชิงเปรียบเทียบต่อไป

7.3 ประโยชน์ในการปฏิบัติ

7.3.1 เพื่อให้ทราบและเข้าใจปัจจัยความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนารัฐพยากรณ์ของกรมชลประทาน

7.3.2 เพื่อจะได้ทราบและเข้าใจปัจจัยและแนวทางการพัฒนาปัจจัยความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนารัฐพยากรณ์ของกรมชลประทาน

7.3.3 เพื่อจะได้นำแนวทางการพัฒนาปัจจัยความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนารัฐพยากรณ์ของกรมชลประทานปรับใช้กับกรมอื่น ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

7.3.4 ในส่วนของประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้ คือ ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจว่าการพัฒนาปัจจัยความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนารัฐพยากรณ์ของกรมชลประทานอยู่ในระดับใด และผลประโยชน์ท้ายสุดประชาชนจะมีความเชื่อมั่นต่อกรมชลประทานว่ามีระบบการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ